

Acum aleg lectura, nu contează conjunctura!

Recomandări de lectură pentru *Școala de acasă*

ARGUMENT

Argument

În condițiile impuse de necesitatea limitării răspândirii infecției cu noul coronavirus, viața școlară se desfășoară în totalitate doar în cadrul familiei, implicând un efort susținut al copiilor, iar uneori și al părinților, un efort de acomodare cu ofertele de învățare transmise de învățători, profesori, diriginți sau furnizate de Ministerul Educației și Cercetării, Televiziunea Română, universități, instituții de cultură etc.

Lectura particulară, spre care profesorii își îndreaptă inevitabil elevii, poate fi resimțită, astfel, ca o sarcină de lucru în plus, deși studiile de specialitate atestă beneficiile acesteia, de la dezvoltare cognitivă și îmbunătățirea comunicării la creșterea empatiei, stimularea imaginației și chiar prelungirea vieții. Este important, prin urmare, nu numai dacă și ce citesc copiii, ci și cum o fac și cum interiorizează/valorizează/împărtășesc ceea ce au aflat... din cărți.

Materialul de față încearcă să vină în sprijinul elevilor, al părinților și al profesorilor, în demersul comun de a face apel la literatură ca la un pretext/instrument/experiență de învățare și de educație, fără a neglija, evident, funcția estetică a acesteia și nici prilejul de a-i oferi copilului oportunitatea de a petrece timp de calitate și nu neapărat în fața calculatorului.

Stimați colegi profesori,

Sugestiile de lectură formulate respectă exigențele programelor școlare, recomandările Cadrului European pentru Literatură – CEL (<http://ro.literaryframework.eu>) și încearcă să armonizeze abordările deja cunoscute din practica școlară (vechi/nou, clasic/modern, românesc/universal, canonic/necanonic etc.), iar activitățile de valorificare a acestora (de la abordările ludice la teme de portofoliu intra și interdisciplinare, miniproiecte etc.) pot fi atractive și interesante în interiorul relației *elev - familie - școală*, inclusiv prin mijloace de comunicare și de interacțiune online. E recomandat să încercăm, la școală și, acum, de la distanță, să-i învățăm pe copii, indiferent de vârstă, să analizeze, să clasifice, să experimenteze, să urmeze instrucțiuni, să identifice, să facă asocieri, să observe, să memoreze, să imagineze, să se concentreze, să discute

despre cărțile citite, să vizioneze o ecranizare a unei cărți. De aceea, materialul de față poate fi utilizat, secvențial, atât în cadrul programului „Școala Altfel”, cât și pe timpul vacanței de primăvară.

Stimați părinți,

Știm că fiecare familie își are propria tradiție în arta cititului, că experiențele diferă, suntem conștienți că în România se citește destul de puțin și că putem valorifica perioada de izolare pentru a remedia această stare de fapt.

Ca adulți, putem imagina o serie de strategii (cognitive, afective, de comunicare) pentru a încuraja lectura, dar nu trebuie să uităm că este vorba despre un proces activ, de reflecție și că micii cititori trebuie conduși – mai ales prin intermediul jocului – într-o zonă în care să descopere singuri noi idei, structuri, să depășească granița dintre „trebuie să citesc” – „îmi place să citesc”.

O condiție de bază este crearea unui climat adecvat, a unui colț de lectură, apoi încurajarea unui dialog despre această experiență (partener: frate, părinte, coleg, învățător, profesor). Inventariați ce resurse aveți în casa dumneavoastră, puneți accentul pe căutarea *cărții preferate*, luând în calcul și faptul că puterea de achiziționare este în aceste zile limitată, cu excepția ofertelor online de la edituri și rețele de librării, pe care le puteți accesa cu ușurință. Veți avea în vedere că fiecare copil este unic, că are formate (sau nu) deprinderi de muncă intelectuală, că are o strategie proprie de a citi, o anumită stare sau motivație. Înțelegând toate acestea, veți alege cartea potrivită copilului, veți negocia, veți căuta printre activitățile propuse sau veți inventa altele.

Dragi copii,

Parafrazând-o pe J. K. Rowling, suntem convinși că, dacă nu vă place să citiți, nu ați găsit cartea potrivită. Având în vedere că suntem în pragul vacanței, vă reamintim că lectura reprezintă nu doar un instrument de cunoaștere, de achiziții intelectuale, ci și un răgaz de trăire, de emoție, care susține starea de bine, stima de sine, încrederea, motivația, plăcerea de a descoperi lumi și oameni noi sau de a experimenta noi perspective. Mai mult, ne-am străduit să vă oferim câteva sugestii de lectură, însoțite de exerciții de valorificare a acesteia în familie sau în mediul online, împreună cu prietenii sau colegii de clasă și profesorii. Puteți face din lectură „lifestyle” sau puteți alege să o mențineți ca pe o activitate de divertisment, de petrecere a timpului liber.

Succes!

Echipa de proiect:

Prof. dr. Genoveva Aurelia Farcaș, inspector școlar general (coordonator)

Prof. Elena Alina Bendescu, inspector învățământ primar

Prof. Corneliu Constantin Ilie, inspector învățământ primar

Prof. Mihaela Apetroae, inspector limba și literatura română

Prof. Mihai-Cezar Zaharia, inspector limba și literatura română

Cu sprijinul **profesorilor**: Gabriela Știfiuc (Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Iași), Ofelia Lungu (Școala Gimnazială „Alexandru cel Bun” Iași), Raluca Iarovoi (Școala Primară „Carol I” Iași), Mimia Manolache (Școala Primară „Carol I” Iași), Tudorina Andone (Colegiul Național „Mihai Eminescu” Iași), Oana Petrovici (Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu” Iași), Ștefania Țugui (Liceul Teoretic „Al. I. Cuza” Iași), Daniela Zaharia (Liceul Teoretic de Informatică „Grigore Moisil” Iași), Serinella Zara (Colegiul Național „Mihai Eminescu” Iași), Mihaela Vlioncu (Colegiul Național „Emil Racoviță” Iași), și al **bibliotecarilor școlari**: Ines Andreea Toader (Colegiul Național „Garabet Ibrăileanu” Iași), Cristina Mercori (Colegiul Național „Costache Negruzzi” Iași), Manuela Mocanu (Școala Gimnazială „Ionel Teodoreanu” Iași), Daniela Dorcu (Școala Gimnazială „Dimitrie A. Sturdza” Iași), Anca Colotilă (Școala Gimnazială „Elena Cuza” Iași).

ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Cu toate că mai grea, chiar cartea zboară; dar nu în sensul că planează precum avionul de hârtie, ci că putem zbura noi, cititorii, cu ea... Or, ca să zbori cu cartea, ea trebuie deschisă. Numai deschisă, face cartea aripi, ca păsările, ca fragilii fluturi, ..., ca îngerii din cer... (Șerban Foarță)

Sugestii de lectură:

LITERATURĂ ROMÂNĂ

Alex Moldovan, *Olguța și un bunic de milioane*
Ana Blandiana, *Întoarcerea lui Arpagic*
Carmen Tiderle, *În orașul Bucurville*
Florin Bican, *Și v-am spus povestea așa*
Gellu Naum, *Cartea cu Apolodor*
Iulia Jordan, *Povești din calendar*
Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă?*
Matei Vișniec, *Extraterestrul care își dorea ca amintire o pijama*
Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*
Passionaria Stoicescu, *Povestioare cu ploaie și soare*
Petre Crăciun, *Basmе pentru familia mea*
Silvia Kerim, *Poveștile bunicii albe, Povestiri despre prietenii mei*
Spiridon Vangheli, *Împărăția lui Ciuboțel, Isprăvile lui Guguță*
Veronica Niculescu, *O vară cu Isidor*
Vladimir Colin, *Basmеle omului, Zece povești pitice*

Notă – sunt recomandate și lecturi suplimentare aparținând scriitorilor: Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Tudor Arghezi etc.

LITERATURĂ STRĂINĂ

Andy Griffiths, *Copacul cu 26 de etaje*
Alexei Tolstoi, *Cheița de aur sau minunatele pățanii ale lui Buratino*
Carlo Collodi, *Pinocchio*
Gianni Rodari, *Aventurile lui Cepelică*
Jill Tomlinson, *Bufnița care se teme de întuneric*
Elizabeth Winthrop, *Castelul din pod*
Erich Kastner, *Emil și detectivii*
Eleanor Estes, *O sută de rochii*
Frank Baum, *Vrăjitorul din Oz*
Grace Lin, *Bătrânul din Lună*
Kornei Ciukovski, *Doctorul Aumădoare*
Michael Ende, *Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă*
Nikolai Nosov, *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*
Neil Gaiman, *Mitologia nordică*
Roald Dahl, *Matilda*
Roald Dahl, *Charlie și fabrica de ciocolată*
Vitali Kuzovik, *Călătoria furnicii Ciupi*
Wilson Rawls, *Prietenii copilăriei mele*

Exemple de activități (proiecte individuale și de echipă, care se pretează colaborării online):

1. Biblioteca de acasă – Copiii vor solicita părinților să le prezinte structura bibliotecii, după o anumită încadrare a cărților în diferite categorii: volume de poezii/povești/povestiri/romane, enciclopedii, dicționare etc. Se vor stabili asemănări și deosebiri între categoriile întâlnite, precum și idei noi de organizare a unei biblioteci personale. Fiecare copil poate prezenta colegilor biblioteca, prin intermediul activității online.

2. Bibliotecarul familiei – Se va realiza, cu ajutorul părinților sau al fraților, inventarul tuturor titlurilor, alfabetic. Membrii familiei vor împrumuta cărți, iar după citire le vor restitui micului bibliotecar. Se vor înregistra cărțile nou intrate în bibliotecă. Săptămânal, copilul va prezenta familiei situația împrumuturilor/ restituirilor, evidențierea cititorilor harnici.

3. Lanțul lecturilor literare – Fiecare copil își va nota pe benzi de hârtie titluri de texte literare adecvate vârstei (pe care le-a citit sau pe care și-a propus să le citească) și va realiza verigi prinse într-un lanț, putând decora cu el un colț de cameră. Se vor confecționa și benzi suplimentare pentru completare cu titluri recomandate de colegi.

4. Canapeaua lecturilor în familie – Se amenajează un spațiu adecvat cititului împreună, canapeaua. Se va alocă fiecărui membru câte un nume amuzant de „cititor”. Se poate realiza și un ecuson. Se fixează momentul întânirii pentru lectură, de preferat seara, după terminarea activităților zilnice. Se citește individual/un părinte copiilor sau copiii citesc părinților. Se împărtășesc păreri despre atitudinea personajelor, despre mesajul literar.

5. Cinemateca de acasă – Se alege un film de vizionat, se caută și unele informații despre distribuție, tehnici de filmare (exemplu de cărți ecranizate: *Minunea*, R. J. Palacio; *Mathilda*, Roald Dahl etc.). Se creează un spațiu relaxant pentru vizionare. Se vor schimba opinii despre film, despre corelarea cu conținutul cărții. Cartea sau filmul? Îți recomandăm să completezi un tabel cu asemănări și deosebiri între carte și film.

•*Matilda*, Roald Dahl / <https://filmehd.se/matilda-1996-filme-online.html>

•*Pinocchio*, Carlo Collodi / <https://www.youtube.com/watch?v=B9k5ifBZBak> / filmul Pinocchio 2019

•*Cartea cu Apolodor*, Gellu Naum / piesa de teatru Apolodor

<https://www.youtube.com/watch?v=5ltJzUBpE90&t=202s>

6. Aventurile copilăriei

- Citește un text scurt la lumina lanternei, imaginându-ți că ești într-o pădure sau într-o peșteră. Redesenează coperta pe o foaie, creionând scena care ți-a plăcut cel mai mult din lectură.
- Așterne un prosop pe covor, citește o carte având ochelari de soare, imaginându-ți că ești la plajă.
- Construiește un cort dintr-un cearșaf în mijlocul camerei și citește o carte de aventuri.

7. Ajutor de scriitor/bucătar

- Citește o poveste, desenează mai multe scene din lectură, apoi lipește foile pe ușa camerei tale pentru a-ți fixa principalele momente ale acțiunii. Schimbă oral sfârșitul, scrie o propoziție hazlie pe un bilețel pe care să îl strecuri în haina părinților. Poți astfel să aduci zâmbetul pe chipul mamei/tatălui în aceste zile amenințate de un virus.
- *Scrisoare eroilor din linia întâi* - Se va conștientiza importanța misiunii cadrelor medicale, a militarilor, a polițiștilor, a vânzătorilor, a transportatorilor. Se va redacta un text care poate fi însoțit și de un afiș/desen sugestiv. Îl puteți lipi pe geam sau posta pe diferite rețele de socializare.
- *Cititul e dulce!* - Prepară briose cu mama, introducând răvașe în prăjitură cu titlul cărților preferate din copilăria fiecărui membru al familiei. Te vei distra copios descoperind cui i-a plăcut lectura scrisă pe bilețel.

8. Lectura în era tehnologiei

- Citește, apoi memorează o poezie sau un fragment dintr-o poezie care îți place. Roagă-i pe părinți sau pe fratele mai mare să te înregistreze recitând cât mai expresiv aceste versuri, apoi trimite înregistrarea bunicilor tăi sau doar sună-i și recită-le poezia. S-ar bucura mult să te audă și să te vadă (online) în această perioadă când nu este recomandat să îi vizităm!
- Dacă ți-e dor de colegi și vrei să socializezi cu ei într-un mod creativ/constructiv, iată o idee: *Poveste în lanț*, creată pe grupul vostru de lucru. Începe tu, formulând un enunț care să fie introducerea unei povești. Roagă un coleg să adauge un enunț potrivit, apoi el va numi un alt coleg care să continue povestea și tot așa, până când veți realiza o poveste inedită. Citește cu atenție tot ce au scris colegii până să îți vină rândul și nu uitați să dați un titlu sugestiv poveștii!

9. Studii de caz:

a. *Doctorul Aumădoare*, Kornei Ciukovski

• Citește titlul și privește cu atenție coperta cărții! Gândește-te despre ce ar putea fi vorba în această carte. Scrie pe bilețele colorate câteva din așteptările tale.

Specialiștii spun că, atunci când copilul are anumite așteptări sau își pune anumite întrebări înainte de lectură, va fi mult mai atent pentru a vedea care sunt răspunsurile sau dacă așteptările sale coincid cu ideile autorului. Pe măsură ce copilul citește cartea, își poate scrie răspunsurile pe bilețele de aceeași culoare cu bilețelele pe care a scris întrebările.

Sfat pentru părinți! Pe copiii reticenți îi puteți orienta prin întrebări ajutătoare: *Cine este oare Doctorul Aumădoare? Pe cine vindecă el? Unde lucrează? Este un personaj pozitiv sau negativ? De ce are acest nume? Finalul va fi vesel sau trist?*

Tot de la începutul lecturii se pot stabili sarcini precum: *Pune un semn la pagina care ți-a plăcut foarte mult!* sau *Fă o poză fragmentului care te-a amuzat și trimite-i-o prietenei/prietenului pe WhatssApp!* sau *Citește cuiva apropiat fragmentul care transmite o învățătură!*

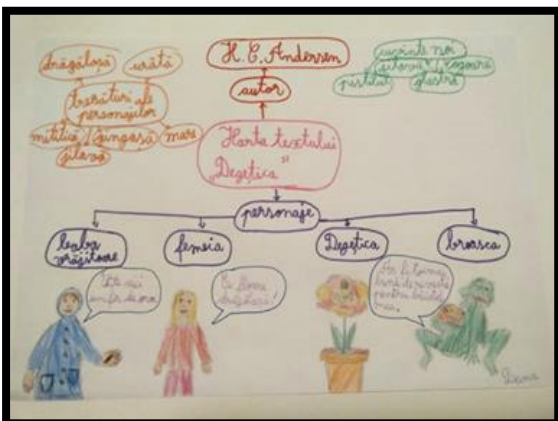
La finalul lecturii, copiii pot realiza o hartă a cărții! Este o activitate plăcută, antrenând gândirea, creativitatea, spiritul de observație. La nivelul claselor primare, copiii vor realiza hărți empirice. Vor structura idei legate de titlul și autorul cărții, locul și timpul întâmplărilor, personaje, trăsături ale personajelor, întâmplări, învățături, cuvinte noi, expresii frumoase, emoții, nelămuriri etc. Sugerați copiilor să deseneze obiecte/personaje/ locuri, să utilizeze culori, să facă scheme, să fie creativi! Lăudați-i! Harta nu va fi perfectă, dar va fi un pas mare pe drumul plin de surprize al învățării!

Link-uri utile:

<https://edupsihologie.wordpress.com/2014/11/05/hartile-mentale/>

<https://vimeo.com/137354749>

https://blogdescoala.files.wordpress.com/2011/11/ciukovski_doctorul_aumadoare.pdf

(Hărți realizate de elevi de clasa a II-a pentru lectura *Degețica* de H. C. Andersen)

b. *Aventurile lui Cepelică*, Gianni Rodari

Gianni Rodari este un scriitor recunoscut pentru preocupările sale privind dezvoltarea creativității la copii. Recomandăm părinților *Gramatica fanteziei. Introducere în arta de a inventa povești*, o carte în care autorul propune, într-un limbaj accesibil, tehnici amuzante de a născoci povești împreună cu cei mici.

Pe parcursul lecturii, părinții pot da copiilor stimulente pentru că au citit un capitol sau un anumit număr de pagini. De asemenea, deoarece cartea este plină de personaje din lumea plantelor, copiii pot confecționa din hârtie, carton, plastilină etc., eventual împreună cu părinții, fiecare personaj. Se poate păstra o ordine a apariției lor în poveste, dacă spațiul din casă permite, recreând astfel lumea personajelor din lectură.

Este o ocazie potrivită pentru a-i face pe copii să cunoască anumite fructe și legume, să afle de ce sunt bune pentru sănătate, să le gătească împreună cu părinții. În același timp, copiii pot fi provocați să inventeze cuvinte, pornind de la modelul din carte (exemplu: familia lui Cepelică este formată din Cepeloi, Cepeluță, Ceapăverde, Ceușoara). După ce au terminat de citit cartea, ar putea urma și alte întâmplări, inventate chiar de către copii. Își pot confecționa singuri (sau împreună cu frații/prietenii/colegii de școală) propria lor carte, cu noi aventuri ale personajelor îndrăgite. Dacă există această posibilitate, micile povești ale copiilor ar putea fi înregistrate. Recomandăm valorificarea lor de către cadrele didactice, la întoarcerea la școală. După lectură, se poate viziona și desenul animat educativ, realizat pe baza cărții.

Link-uri utile:

https://kupdf.net/queue/gianni-rodari-gramatica-fanteziei_5992eedadc0d606a0a300d1f_pdf?queue_id=-1&x=1585328586&z=NzkuMTEyLjUzLjEzMg==
<https://scorilos.files.wordpress.com/2011/04/aventurile-lui-cepelica-gianni-rodari.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=QmRaxWAC34I>

c. *Călătoria furnicii Ciupi*, Vitali Kuzovik

Copiii sunt mari iubitori de animale. Ca activitate premergătoare acestei lecturi, recomandăm consultarea unei enciclopedii pentru copii, pentru a afla lucruri interesante despre viața furnicilor. După ce termină de citit cartea, pot face comparații, pot spune ce asemănări și deosebiri sunt între ceea ce au aflat din enciclopedie și ceea ce s-a petrecut în textul lecturat.

Cartea cuprinde 15 povești educative despre furnici. Copiii pot citi una pe zi. Pot citi părinților, fraților, bunicilor, pot citi pe roluri cu un membru al familiei. Fiecare poveste are un mesaj, o învățătură ce poate fi formulată la sfârșitul lecturii.

De asemenea, textul se poate dramatiza. Copiii pot alege un personaj sau își pot confecționa marionete pentru teatrul de umbre. Textul integral îl găsiți atașat.

Link util:

<http://www.itsybitsy.ro/construieste-un-teatru-de-umbre/>

10. Lectura Kids

Citește pe roluri cu frații / părinții.

Citește o poveste fratelui / surorii mai mici.

Citește o poezie / o carte despre Sărbătoarea Paștelui.

Filmează-te cum citești o poezie / un text scurt și transmite-le înregistrarea bunicilor prin Messenger.

Citește-le bunicilor o poezie despre primăvară cu ajutorul aplicației WhatsApp.

Pune în scenă un spectacol după o poveste citită.

Citește prima carte dintr-o serie.

Construiește un cort dintr-un cearșaf în mijlocul camerei și citește o carte de aventuri.

GIMNAZIU

Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și cu mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun. (Maxim Gorki)

Sugestii de lectură:

CLASELE V-VI

LITERATURA ROMÂNĂ

Ionel Teodoreanu, *La Medeleni*
Radu Tudoran, *Toate pânzele sus*
Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului*
Vladimir Colin, *Legendele țării lui Vam*
Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*
Liviu Papadima (coordonator), *Care-i faza cu cititul?*
Liviu Papadima (coordonator), *Cui i-e frică de computer?*
Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*
George Bălăiță, *Micul Cantemir și cireșul*,
volumul *Întâmplări din noaptea soarelui de lapte*
Petre Dulfu, *Isprăvile lui Păcală*
Notă – sunt recomandate și lecturi suplimentare aparținând scriitorilor studiați: Mihai Eminescu, Ion Creangă, I. L. Caragiale, Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Tudor Arghezi etc.

LITERATURA STRĂINĂ

Jonathan Swift, *Călătoriile lui Gulliver*
Michael Ende, *Povestea fără sfârșit*
Jack London, *Colț alb*
Alphonse Daudet, *Piciul*
Daniel Defoe, *Robinson Crusoe*
Jules Verne, *O călătorie spre centrul Pământului*
Karl May, *Winnetou*
Robert Louis Stevenson, *Comoara din insulă*
Alexandre Dumas, *Cei trei muschetari*
H. G. Wells, *Omul invizibil*
Grace Lin, *Bătrânul din lună*
Jules Renard, *Morcoveață*
Antoine de Saint-Exupery, *Micul Prinț*
R. J. Palacio, *Minunea*
Michelle Cuevas, *Confesiunile unui prieten imaginar*
Pam Munoz Ryan, *Trandafirii din Mexic*

CLASELE VII-VIII

LITERATURA ROMÂNĂ	LITERATURA STRĂINĂ
Lucian Blaga, <i>Hronicul și cântecul vârstelor</i>	Edgar Alan Poe, <i>Cărăbușul de aur și alte povestiri</i>
Grigore Băjenaru, <i>Cișmigiu & comp.</i>	William Golding, <i>Împăratul muștelor</i>
Mihail Drumeș, <i>Invitație la vals</i>	Alexandre Dumas, <i>Contele de Monte Cristo</i>
Cella Delavrancea, <i>Dintr-un secol de viață</i>	J. K. Rowling, <i>Harry Potter</i>
Constantin Chiriță, <i>Cireșarii</i>	Isaac Asimov, <i>Eu, robotul</i>
Cella Serghi, <i>Pânza de păianjen</i>	Jerome K. Jerome, <i>Trei într-o barcă</i>
Fănuș Neagu, <i>Dincolo de nisipuri</i>	Scott O'Dell, <i>Insula delfinilor albaștri</i>
Simona Popescu, <i>Exuvii</i> (fragmente)	Rui Zink, <i>Cititorul din peșteră</i>
Mircea Cărtărescu, <i>Enciclopedia zmeilor</i>	Markus Zusak, <i>Hoțul de cărți</i>
Adina Popescu, <i>O istorie secretă a Țării Vampirilor</i>	Anna Frank, <i>Jurnalul Annei Frank</i>
Panait Cerna, <i>Pârâul și floarea, Mama, Celei așteptate, După furtună</i>	Jules Verne, <i>Copiii căpitanului Grant</i>
Nichita Stănescu, <i>Cântec de primăvară, Adolescenți pe mare, Cântec, Despărțirea de o vârstă</i>	Walter Scott, <i>Ivanhoe</i>
	James Fenimore Cooper, <i>Ultimul mohican</i>

Exemple de activități (proiecte individuale și de echipă, care se pretează colaborării online):

Atenție!

Înainte de a selecta o activitate, trebuie avute în vedere: identificarea cărții/cărților (în biblioteca personală sau în mediul online); stabilirea unor reguli ale lecturii eficiente (timpul alocat parcurgerii unei cărți, aspectele urmărite în mod special în timpul lecturii, informațiile care vor fi consemnate în fișa de lectură), precum și ale colaborării cu ceilalți (familie, colegi de clasă, prieteni, profesori): timpul interacțiunii (frecvență, orar, durata întâlnirilor, canalul de comunicare online), termene, responsabilități individuale, premiul (dacă este cazul) etc.

1. Breaking news from books world – Ai citit o carte și ți-a plăcut? Vrei să o citească și ceilalți? Transformă o carte într-o emisiune de știri! Realizează un *breaking news* după fiecare capitol. Prezintă informații despre ce, cum, de ce, când, unde se întâmplă acțiunea cărții. Înregistrează fiecare emisiune folosind telefonul sau laptop-ul. Trimite fișierul video în mesaj privat colegilor și prietenilor tăi, profesorilor, grupului bibliotecii sau grupului școlii, promovând astfel o

carte care ți-a plăcut și invitând la lectură pe cei din jurul tău. Cea mai bună emisiune va fi premiată!

2. Concurs de reclame/postere/rebusuri după texte literare – Ai aflat că vei citi aceeași carte împreună cu niște colegi? Provoacă-i să realizeze reclame/postere/rebusuri pornind de la conținutul cărții și să le încarce pe Facebook, pentru grupul prietenilor voștri. Câștigă cine adună cele mai multe like-uri sau puteți apela la profesori, părinți sau frați mai mari pentru jurizare.

3. Campionatul de lectură (competiție săptămânală sau lunară) – se stabilesc jucătorii (colegi de clasă, prieteni sau chiar alți membri ai familiei), cartea care urmează să fie citită și un „jurat” (profesor, frate mai mare, coleg care a citit deja cartea). După expirarea perioadei destinate lecturii, juratul formulează și transmite tuturor jucătorilor, în conturile private (Facebook, email, WhatsApp etc.) 3-5 întrebări referitoare la conținutul cărții, solicitându-le răspunsurile într-o perioadă limitată de timp.

Poate fi utilizată și o machetă, de tipul celei de mai jos, adaptată conținutului cărții:

Numește un personaj care :

Își petrece vacanțele împreună cu bunicii:	Recită foarte frumos:	Are grijă de un frățior sau de o surioară:
Merge singur la școală:	Desenează foarte frumos:	Este foarte amuzant:
Este foarte politicos:	Se teme și de umbra lui:	Știe să cânte la un instrument muzical:

Câștigă acela care trimite primul răspunsurile corecte și astfel are posibilitatea să sugereze cartea următoare și să fie jurat într-o nouă rundă a concursului.

4. Audiobook pentru mici! – Dacă ai o dicție bună și puțin talent actoricesc, înregistrează-te video citind o poveste sau capitole din diverse cărți. Pentru atmosferă, poți găsi și folosi o coloană sonoră adecvată! Poți înregistra o carte (de dimensiuni rezonabile!) împreună cu colegii tăi, după ce o împărțiți echitabil (pe capitole sau număr de pagini). Înregistrările vor fi transmise profesorilor, colegilor de clasă, rudelor, pentru a ajunge astfel în posesia elevilor mai mici sau a copiilor de la grădiniță, venind astfel și în sprijinul părinților care, cu siguranță, ar vrea să mai lase și pe altcineva să citească povestea de seară celor mici!

5. „Detectivii... detectează!” – Fiecare copil participant la activitate le transmite colegilor o fotografie (inspirată dintr-una dintre lecturile recomandate la nivelul clasei/grupului), însoțită de un titlu misterios și își provoacă colegii să identifice cartea. Atunci când este cazul, le oferă și indicii. Exemplu: Titlul - *O lume mică, plină de oameni mari... sau aproape toți mari...* , iar ca indicii - Nu

știi nimic!, Ce gust amar are!, Soare sfârâmicios, Flori, flori, o lume din flori..., Fiecare are un talent. Al meu care este? etc. În finalul activității, copiii primesc un certificat (electronic) de... DETECTIV.

6. Bingo lectura! – Se realizează o machetă (asemănătoare celei reproduse în imaginea de mai jos), iar sarcinile de lucru se distribuie utilizând zaruri (pentru jocul în familie) sau orice metodă de tragere la sorți, pentru jocul online.

BINGO LECTURA!

O modalitate amuzantă de a-i încuraja pe copii să citească mai mult

Citește cu voce tare, folosind o intonație puternică	Citește o poveste unui adult și pune-i câteva întrebări	Citește o poveste înlocuind numele personajului principal cu numele tău	Inventează o poveste despre un animal fantastic	Citește o carte și desenează-i o copertă nouă
Montează un cort dintr-un cearșaf și citește sub el	Citește o revistă	Citiți și tu, și prietenul tău aceeași carte și, apoi, discutați-o împreună	Citește o poveste și dă-i un titlu senzațional	Citește unei surori, unui frate sau unui prieten
Citește o carte și prezintă un personaj din ea prin cât mai multe detalii	Citește 15 minute într-un fotoliu confortabil		Citește rețeta unei prăjituri pe care ți-ar plăcea să o prepari	Citește începutul unei povești și inventează propriul tău final pentru ea
Citește o poezie	Citește o poveste și desenează câteva personaje	Citește o poveste și inventează o continuare a ei	Ascultă un adult citind un articol de ziar/ revistă și, apoi, rezumă ce ai ascultat	Citește într-un loc neobișnuit
Citește o carte și, pe o coală mare, fă o reclamă pentru ea	Citește cu voce tare o carte cu un adult, fiecare câte o parte	Citește instrucțiunile unui joc pe care ți-ar plăcea să îl încerci	Citește la lumina veiozei/ lanternei	Citește o poveste ilustrată și, apoi, repovestește-o cu cuvintele tale

7. Teme de portofoliu sau de miniproiecte:

a. Cartea care mă iubește – prezentare de carte – prezintă specificul cărții; include aprecieri asupra acțiunii, personajelor, mesajului operei; notează impresii personale de lectură și recomand-o colegilor.

b. Tărâm de poveste – spații reale și fabuloase din basme românești și universale - citește cu atenție basme reprezentative din literatura română și universală; prezintă traseele urmărite în călătoriile imaginare ale eroilor (text, desen, poster etc.); stabilește configurații spațiale reale și fabuloase (curtea împăratului, tărâmul zmeilor, tărâmul celălalt, pădurea fermecată etc.), apoi documentează-te pe Internet și descoperă reprezentări și semnificații ale acelorași spații în cultura altor popoare.

c. Încurcând poveștile – stabilește basmele din care vei extrage personaje, întâmplări, probe etc.; combină elemente din operele alese și construiește o nouă poveste, exploatând situații neașteptate, inedite.

d. Un basm cool – stabilește o temă adecvată, alege personaje actuale, aparținând lumii moderne, precum și mijloace de transport adecvate – elicopterul, avionul, vaporul etc., include ca obiecte magice laptopul, messengerul etc. apoi scrie un basm de 2-3 pagini, respectând convențiile acestui tip de text. Poți adăuga și ilustrații sugestive, realizate de tine sau preluate de pe Internet!

e. Eroii de ieri și de azi ai copilăriei – valorificând lecturile pe această temă, realizează un material (album, poster, prezentare PPT ș.a.) în care să evidențiezi principalele asemănări și deosebiri între configurația copilăriei în trecut și prezent - modul de viață, jocuri și jucării, condiții de studiu, relația cu părinții, vacanțele etc.

f. Dicționarul meu – pe parcursul lecturii, selectează din text diverse serii de cuvinte, pe domenii (științe, artă, gastronomie, tehnică etc.) sau clase (neologisme, regionalisme, arhaisme, termeni populari), apoi ordonează-le alfabetic și notează-le sensurile, utilizând un dicționar tipărit sau online. Poți lucra la un astfel de dicționar și împreună cu colegii, care vor face același lucru, utilizând alte cărți.

g. Cartea bate filmul? – poți afla răspunsul la această întrebare citind cărți din literatura română sau universală care au fost ecranizate și vizionând online filmele (puteți consulta site-uri specializate, precum <https://www.cinemagia.ro/liste/ecranizari-dupa-carti-celebree-6000/>, <https://www.delicateseliterare.ro/top-10-filme-celebree-dupa-carti-clasice/> etc.); prezintă conținutul și particularitățile cărții alese; stabilește asemănări între carte și filmul vizionat; indică mesajul cărții, respectiv al filmului, precum și opțiunea pentru unul dintre ele.

LICEU

Fiecare om care știe să citească are puterea să crească, să multiplice modurile în care există, să-și umple viața, să și-o facă semnificativă și interesantă. (Aldous Huxley)

Sugestii de lectură:

CLASELE IX-X

LITERATURA ROMÂNĂ	LITERATURA STRĂINĂ
Mihail Sadoveanu, <i>Noștile de Sânziene</i>	Charles Dickens, <i>Marile speranțe</i>
Anton Holban, <i>Jocurile Daniei</i>	Stendhal, <i>Roșu și negru</i>
Ionel Teodoreanu, <i>Lorelei</i>	Lev Tolstoi, <i>Anna Karenina</i>
M. Blecher, <i>Întâmplări în irealitatea imediată</i>	Jane Austen, <i>Mândrie și prejudecată</i>
Mircea Eliade, <i>Proză fantastică (Domnișoara Christina, Șarpele, Noșți la Serampore)</i>	Emily Brontë, <i>La răscruce de vânturi</i>
Petru Dumitriu, <i>Euridice</i>	Oscar Wilde, <i>Portretul lui Dorian Gray</i>
Ileana Vulpescu, <i>Arta conversației</i>	J. D. Salinger, <i>De veghe în lanul de secară</i>
Nicolae Dabija, <i>Tema pentru acasă</i>	Ernest Hemingway, <i>Bătrânul și marea</i>
Ioana Pârvulescu, <i>Inocenții</i>	Margaret Mitchell, <i>Pe aripile vântului</i>
Tudor Mușatescu, <i>Titanic vals</i>	Ray Bradbury, <i>Fahrenheit 451</i>
Horia Lovinescu, <i>Moartea unui artist</i>	Margaret Atwood, <i>Povestea slujitoarei</i>
Mihail Sebastian, <i>Steaua fără nume</i>	Kazuo Ishiguro, <i>Să nu mă părăsești</i>

Notă - textele recomandate ilustrează teme propuse pentru studiu în clasa a IX-a, precum și speciile/genurile literare abordate în clasa a X-a, conform programelor școlare în vigoare:

Clasa a IX-a - Teme propuse (la alegere): *Adolescența* sau *Joc și joacă*; *Familia* sau *Școala*; *Iubirea* sau *Scene din viața de ieri și de azi*; *Aventură, călătorie* sau *Lumi fantastice* (inclusiv SF); *Confruntări etice și civice* sau *Personalități, exemple, modele*

Clasa a X-a – Specii literare; tipuri de texte literare: basmul cult, nuvela, povestirea, romanul, textul poetic, textul dramatic

CLASELE XI-XII

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*
 Nicolae Breban, *Bunavestire*
 Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*
 Octavian Paler, *Viața pe un peron*
 Augustin Buzura, *Refugii*
 Gabriela Adameșteanu, *Dimineața pierdută*
 Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*
 Mircea Cărtărescu, *Orbitor. Aripa stângă, Orbitor. Corpul, Orbitor. Aripa dreaptă*
 Monica Lovinescu, *Jurnal inedit (2001-2002)*
 Marta Petreu, *Acasă, pe Câmpia Armaghedonului*
 Filip Florian, *Toate bufnițele*
 Cosmin Perța, *Fără titlu*
 Mariana Marin, *Un război de o sută de ani, antologia O singurătate feroce*
 Matei Vișniec, *Caii la fereastră, Ultimul Godot*
 Eugen Ionescu, *Lecția, Scaunele*

LITERATURA STRĂINĂ

Honoré de Balzac, *Eugénie Grandet*
 Gustave Flaubert, *Doamna Bovary*
 Camilo José Cela, *Familia lui Pascual Duarte*
 Ernesto Sábato, *Tunelul*
 Mario Vargas Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier*
 Gabriel García Márquez, *Un veac de singurătate, Despre dragoste și alți demoni, Dragoste în vremea holerei*
 Maria Dueñas, *Iubirile croitoresei*
 Nikos Kazantzakis, *Alexis Zorba*
 Hermann Hesse, *Lupul de stepă*
 Thomas Mann, *Muntele vrăjit*
 Franz Kafka, *Procesul*
 F. M. Dostoievski, *Frații Karamazov*
 Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie*
 Bohumil Hrabal, *O singurătate prea zgomotoasă*
 George Orwell, *1984*
 Henrik Ibsen, *O casă de păpuși (Nora)*
 George Bernard Shaw, *Pygmalion*
 Maurice Maeterlinc, *Pasărea albastră*
 Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*

Sugestii de activități:

- Concurs de recenzii de cărți
- Concurs literar tematic
- Documentări, individual sau în echipe, pentru studiile de caz din programa școlară, negociate cu profesorul clasei
- Realizarea de bloguri în care elevii sunt provocați să prezinte scriitori contemporani

- Promovarea unei cărți pe facebook în echipă mixtă *profesor-elev*
- Crearea unui site (sau orice alt tip de spațiu virtual): *Să vorbim împreună despre o carte bună!* – care să includă sugestii de lectură, comentarii ale elevilor, votarea săptămânală a unei cărți, lansarea de provocări (de exemplu, personajul preferat, finalul cel mai surprinzător) etc.
- *Cărțile călătore* – se lansează o carte și elevii trimit impresii de lectură, pe grupul clasei (Facebook, WhatsApp)

Și ceva în plus...

Vă punem la dispoziție lista romanelor citite și apreciate de juriul alcătuit din liceeni din Iași în cadrul concursului „**Premiul liceenilor pentru cea mai îndrăgită carte**”, derulat de **Inspectoratul Școlar Județean Iași în cadrul FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE LITERATURĂ ȘI TRADUCERE – FILIT** (mai multe informații pe <http://filit-iasi.ro/>):

2017	<p>Veronica D. Niculescu – <i>Spre văi de jad și sălbăție</i></p> <p>Ioan T. Morar – <i>Sărbătoarea Corturilor</i></p> <p>Radu Pavel Gheo – <i>Disco Titanic</i></p> <p>Ioana Pârvulescu – <i>Inocenții</i> – MARELE PREMIU</p> <p>Vlad Zografi – <i>Efectele secundare ale vieții</i></p>
2018	<p>Bogdan Răileanu – <i>Tot spațiul dintre gândurile mele</i></p> <p>Răzvan Petrescu – <i>Mandarina</i></p> <p>Bogdan-Alexandru Stănescu – <i>Copilăria lui Kaspar Hauser</i></p> <p>Simona Antonescu – <i>Hanul lui Manuc</i></p> <p>Tatiana Țibuleac – <i>Vara în care mama a avut ochii verzi</i> – MARELE PREMIU</p>
2019	<p>Gabriela Adameșteanu – <i>Fontana di Trevi</i></p> <p>Andreea Răsuceanu – <i>O formă de viață necunoscută</i></p> <p>Bogdan Suceavă – <i>Avalon. Secretele emigranților fericiți</i></p> <p>Radu Vancu – <i>Transparență</i> – MARELE PREMIU</p> <p>Florina Ilis – <i>Cartea numerilor</i></p>

În loc de încheiere...

Noi am aflat din experiență că pentru a face distincția dintre o carte bună și una mediocră cel mai bine este să le citești pe amândouă. Așadar, materialul pe care vi-l propunem nu are pretenții exhaustive și nici nu oferă soluții general valabile, ci consemnează sugestii, idei, experiențe ce pot fi utile atunci când citești o carte și te conectezi la o rețea de cititori, specializați sau nu, însă cu interese în zona vieții școlare, dar și a petrecerii unui timp liber activ, circumscris unor experiențe culturale, educaționale și sociale de calitate.

Prin urmare, dacă ați găsit ceva interesant, încercați și... dați mai departe!

Lecturi inspirate!

